

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 30 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesółowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiadz. Władysław Wesółowski, Nowe.

Nr. 10.

Nowe, sobota 5-go marca 1938 r.

Rok XV.

Kongres Polaków w Niemczech.

Na zamknięcie uroczystości jubileuszowych 15-lecia istnienia Związku Polaków w Niemczech odbędzie się w Berlinie w dniu 6 marca br. Kongres Polaków w Niemczech.

W dniu tym Polskie Radio nada z Berlina między godz. 22.50 a 23-a specjalny reportaż. Poza tym w dniu 12 marca od godz. 19 do 19.50 Polskie Radio nada fragmenty z przebiegu kongresu. Fragmenty te nadawane będą z taśmy dźwiękowej.

Pięciolatka w Turcji.

Turecka Rada Ministrów powzięła uchwałę wprowadzenia w życie nowej pięciolatki, której celem ma być postawienie obrony kraju na należytych poziomach.

Ruch emigracyjny.

W ciągu stycznia br. wyjechało z Polski za pośrednictwem Syndykatu Emigracyjnego ogółem 1929 osób, w tym do Ameryki Północnej 289 emigrantów, do Ameryki Południowej 1310, do Palestyny 228 osób oraz do innych krajów zamorskich 102 emigrantów.

Struktura handlu wewnętrznego.

W związku z przeprowadzaniem na terenie całej Polski pracami nad strukturą handlu wewnętrznego, Izba Przemysłowo-Handlowa przeprowadza badania w zakresie wyrobów włókienniczych (wyroby wełniane, bawełniane i lniane), skórzanych (handel obuwem), żelaznych oraz w zakresie handlu węglem.

Zadaniem powyższych prac jest zbadanie istniejących stosunków na rynku, wykrycie niedomagań ze stanowiska producenta, kupca i konsumenta, określenie wpływu karteli i innych organizacji przemysłowych na kształtowanie się cen, zbadanie rentowności poszczególnych przedsiębiorstw oraz przejawów nieuczciwej konkurencji.

Chcąc badaniom swym zapewnić jak największą wartość opiera je na bezpośrednich rozmowach z osobami zainteresowanymi oraz ich organizacjami. Okazało się bowiem, że wyniki osiągnięte drogą ankiet pisemnych nie dawały wystarczających wyników. Metody prac uzgadniane są na międzyzbożowych konferencjach, co zapewnia jednokierunkowość badań.

Nowe projekty ustawodawcze.

Samorząd gospodarczy otrzymał do zaopiniowania następujące projekty ustaw:

1. rządowy projekt ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta R. P. o obowiązku odstępstwa zwierząt pociagowych, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony państwa;
2. rządowy projekt ustawy o publicznej służbie zdrowia;
3. poselski projekt ustawy w sprawie ulgowej spłaty zaległości w samostojnych daninach komunalnych;
4. poselski projekt ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych;
5. poselski projekt ustawy w sprawie produkcji, sprzedaży i opodatkowania napojów winnych;
6. poselski projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy o uboju zwierząt gospodarskich w rzeźniach, oraz
7. poselski projekt ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego.

Produkcja cukru.

Znany statystyk, F. O. Licht, oblicza światową produkcję cukru buraczanego w bieżącej kampanii na 11.194.000 ton wobec 10.210.000 t. w kampanii poprzedniej. Produkcja cukru trzcinowego według obliczeń wspomnianego statystyka wynosić będzie 18.782.000 ton wobec 19.003.000 ton. Całkowitą produkcję określa przeto Licht na 29.976.000 ton wobec 29.213.000 t. w kampanii poprzedniej.

Wies nie jest jednolita.

Instytuty badań społecznych w Polsce, które w początkowym okresie niepodległości zajmowały się głównie zagadnieniami robotniczymi, od czasu wielkiego kryzysu rolnego kierują głównie swój wysiłek na poznanie struktury wsi i wiejskich zagadnień społecznych. Zainteresowania te wzrosły u nas tak znacznie, że powstają już instytuty naukowe poświęcone wyłącznie tym sprawom, jak: „Państwowy Instytut Kultury Wsi” i „Zakład Socjologii Wsi przy Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego” w Warszawie. Wzrasta dorołek naukowy z zakresu socjologii wsi, tak ważny dla wszelkich poczyni praktycznych na tym terenie.

Już pierwsze wyniki badań, opublikowane przez „Instytut Gospodarstwa Społecznego” wykazały, że wies jest społecznie bardzo zróżnicowana i że wobec tego uotożsamianie kwestii wsi z kwestią chłopką jest zupełnie niesłuszne. Wygląda to na pierwszy rzut oka na paradoks, a jednak staranna analiza materiałów zebranych drogą ankietową pozwala na wyodrębnienie wśród ludności wiejskiej szereg grup społecznych poza rolnikami.

Mamy więc rzemieślników wiejskich, handlarzy i sklepikarzy wiejskich, oberżystów wiejskich, przedsiębiorców wiejskich, np. furmanów itd. Jednym słowem mamy przed sobą drobnomieszczactwo wiejskie. Pomijając w rozważaniach na temat naprawy stosunków wiejskich zagadnienia bytu tej, jak się okazuje, liouzej i stale wzrastającej grupy drobnomieszczactwa wiejskiego, stwarzamy sobie fałszywy obraz rzeczywistości dzisiejszej wsi. Dopiero, gdy uwzględnimy fakt, że obok grup chłopskich istnieje na wsi drobnomieszczactwo wiejskie, proletariat wiejski, nieliczna ale wpływowa warstwa wiejskich pracowników umysłowych i inteligencji wiejskiej, znajdziemy właściwą podstawę do podjęcia właściwej akcji naprawy stosunków społecznych i gospodarczych na wsi.

Już spisy ludności rzuciły ciekawe światło na te stosunki. Według spisu ludności w 1921 r. samodzielna ludność rolnicza (chłopi) stanowiła 70 proc. ludności wiejskiej, 30 proc. zaś przypadało na wspomniane wyżej drobnomieszczactwo i proletariat wiejski. Według spisu ludności z 1931 r. samodzielna ludność rolnicza (po wyłączeniu „dożywotników”, a więc ludzi zawodowo biernych) stanowiła tylko dwie trzecie ludności wiejskiej, natomiast ludność niechłopska wynosiła już jedną trzecią ogółu ludności wiejskiej. Te stosunki układają się niejednolicie w różnych okolicach. Np. w województwach zachodnich chłopci stanowili tylko 42.3 proc. ogółu ludności wiejskiej, zatem więcej niż połowa ludności wiejskiej na terenach tych województw uie należy do kategorii chłopskiej w ścisłym tego słowa znaczeniu.

Instytut Gospodarstwa Społecznego szacuje ludność niechłopską na wsi na około 4 miliony, odpowiada to prawie połowie ogółu ludności wiejskiej w Polsce. W świetle tych rozważań i cyfr t. zw. kwestia wsi nie przedstawia się tak prosto, jak się o tym często mówi i pisze. Program naprawy stosunków wiejskich powinien objąć również i niechłopską ludność, której liczba, zwłaszcza ostatnio, poważnie wzrosła. Rzemieślnikom wiejskim brak narzędzi i wiedzy zawodowej, kupcy wiejscy narzekają na braki w dostawie towarów, zorganizowanej stosownej do ich potrzeb i na brak taniego kredytu handlowego, a drobni przedsiębiorcy użalają się na brak pomocy ze strony oryn-

skąd przychodzi list...
Po znaku ochronnym poznaje się doskonałą Francką przyprawę do kawy, która czyni każdą kawę bardziej aromatyczną, lepszą, w smaku i tańszą.

Znak ten stanowi rękojmię wypróbowanej od przeszło 100 lat jakości wyrobów Francków.



Franck

ników administracyjnych i organizacji gospodarczych, które uwzględniają zbyt jednostronnie interesy miejskie.

Uwzględniwszy wszystkie powyższe szereg, składające się na obraz ludności wsi współczesnej, dojdziemy do wniosku, że wies pod wpływem przemian w stosunkach gospodarczych zmienia swe oblicze i z czysto rolniczej przekształca się w konglomerat mieszan, gdzie drobny handel i rzemiosło zaczynają odgrywać wcale poważną rolę.

Wyjaśnienia prawne.

Czy pracodawcy wolno wypłacać robotnikowi należności w naturze?

W jednej z wielkich restauracji warszawskich zaszedł niedawno następujący fakt. Do lokalu przybył znany właścicielowi zakładu gość i w towarzystwie dam spożył kolację, uprzedzając właściciela lokalu, iż gotówki nie ma i da tymczasem swój wartościowy zegarek, jako zastaw. Właściciel na tę propozycję zgodził się. Gdy przez dłuższy czas gość nie zgłaszał się dla uregulowania rachunku, kelner zaś upominał się u właściciela o należny mu od tego rachunku procent, restaurator wręczył kelnerowi zastawiony przez gościa zegarek i oświadczył, że wartość zegarka pokrywa należny kelnerowi procent, a on będzie równocześnie potrącający kelnerowi z należnych zarobków całkowitą sumę przypadającą z niezapłaconego rachunku. Kelner, nie chcąc tracić placówki, propozycję pracodawcy zaakceptował. Po zwolnieniu z pracy tenże kelner wystąpił przeciw restauratorowi do sądu pracy o wypłatę gotówkową należnej prowizji od „zegarkowego” rachunku. Na rozprawie pozwany pracodawca bronił się tym, iż należność kelnera pokrył zegarkiem. Sąd tego sposobu zapłaty nie uznał za wystarczający i zasądził na rzecz kelnera całkowity procent od niezapłaconego rachunku, a pokrytego bezwartościowym zegarkiem. Wyrok oparł sąd na art. 22 i 23 ustawy o umowie o pracę robotników. Art. 22 zarządza kategorycznie, iż pracodawca powinien wynagrodzenie pieniężne wypłacać w gotówce. Wzbroniona jest wypłata weksłami, towarami lub innymi przedmiotami. Art. 23 dekretuje dalej, że robotnik, któremu wypłacono wynagrodzenie pieniężne w sposób niezgodny z normą powyższą, ma prawo powtórnie żądać wypłaty w myśl przepisów art. 22 i żądaniu temu pracodawca nie może przeciwstawić zarzutu z tytułu dokonania wypłat wbrew art. 22.

Jakie prawa ma sublokator w wypadku śmierci lokatora lub wygaśnięcia jego praw?

W wypadku śmierci lokatora sublokator w zasadzie zajmuje lokal bez tytułu prawnego i podlega natychmiastowej eksmisji w drodze wyroku sądowego. O ile jednak najbliżsi krewni zmarłego lokatora stale z nim mieszkali, sytuacja wtedy się zmienia, gdyż lokal wówczas w drodze sukcesji przechodzi właśnie na owych krewnych i wówczas sublokator korzysta z ochrony w dalszym ciągu. Odmienną jest pozycja sublokatora w wypadku wygaśnięcia praw lokatora, np. lokator został wyeksmisowany wskutek niepłacenia lub nagle wyprowadził się. Sublokatora prawa gasną w tej sytuacji również, jednakże sąd może orzec (art. 12 ustawy o ochronie lokatorów), iż sublokator, który zajmuje część lokalu przynajmniej od 3 miesięcy pozostawiony będzie nadal w używanej przezeń części pomieszczenia na okres do sześciu miesięcy.

